

Pytho abieticola

Mindre barkplattbagge

Skalbaggar, Tenebrionoidea (olikfotade baggar m.fl.)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Pythidae (barkplattbaggar),
Släkte: *Pytho*, **Art:** *Pytho abieticola* - mindre barkplattbagge J.Sahlberg, 1875 **Synonymer:**

Kännetecken

En platt, blanksvart 10 mm lång skalbagge med rödbruna ben. Hos honan är bakkroppens undersida rödgul. Mellan täckvingarna och halsskölden finns en tydlig insnörning av kroppen.

Utbredning och status

Utbredd från Dalarna till Torne lappmark. Känd från sammanlagt drygt femtio lokaler, varav fler än hälften hittades under 1980-talet. Ofta rör det sig om f.d. domänreservat i Norrlands inland eller fjällnära granskog. Arten är inte helt reservatsbunden, även om de livskraftigaste populationerna oftast påträffas inom reservat som är rika på granlågor. Idag ligger mer än tio av de kända svenska lokalerna utanför reservatsområden. De utgörs ofta av restbestånd som svåravverkade raviner längs Norrlandsälvarna, naturskogsholmar i myrmarksområden och gransumpskogar. Närmast känd från en lokal i Norge (Lierne, mitt emot Gäddede i Jämtland), Finland (minst fem sentida lokaler) och Ryska Karelen (gamla fynd från minst två lokaler). Världsutbredningen sträcker sig från Nord- och Centraleuropa (Österrike, Polen och Tjeckien, Pollock 1991) österut till östra Ryssland.

Ekologi

Larvutvecklingen sker under barken på granlågor med tunn bark (barktjocklek 1-6 mm), ofta i toppartiet av granlågor. Ofta påträffas arten i fallna granar vars toppar ligger en bit ovan marken genom att träden fallit över stenar eller äldre lågor. Främst i gamla, senvuxna lavgranskogar med rikligt av död ved. Angrepp av åttatandad barkborre (*Ips typographus*) kan lokalt skapa stora mängder av för arten lämpligt substrat.

Hot

Arten hotas av rationellt skogsbruk, då det ofta medför minskad tillgång på granlågor, ändrat trädslagsval och snabbare omloppstid.

Åtgärder

naturskogslignande granbestånd med riklig förekomst av lågor bör om möjligt undantas från skogsbruk.

Litteratur

- Biström, O. & Väisänen, R. 1988. Ancient-forest invertebrates of the Pyhän-Häkki national park in central Finland. *Acta Zool. Fenn. no. 185*: 39.
- Cederberg, B. 1993. Insekter I: Bratt, L. *et al.* Särnaprojektet. *Dala-Natur 10*: 114.
- From, J. 1995. *Art- och biotopbevarande i skogen. Skalbaggar I*: Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län, p 100.
- Huggert, L. 1967. Några sällsyntare *Coleoptera*. *Ent. Tidskr. 88*: 172.
- Jansson, A. & Palm, T. 1936. Resultat av en coleopterologisk studieresa till nordvästra Jämtlands fjälltrakter. *Ent. Tidskr. 57*: 180–226.
- Lundberg, S. 1955. Iakttagelser över vedskalbaggar från Norrland och Uppland. *Ent. Tidskr. 76*: 166.
- Lundberg, S. 1956. Iakttagelser över skalbaggar från Norrbotten. *Ent. Tidskr. 77*: 184.
- Lundberg, S. 1961. Bidrag till kännedom om svenska *Coleoptera* 4. *Ent. Tidskr. 82*: 64.
- Lundberg, S. 1963. Bidrag till kännedomen om svenska *Coleoptera* 6. *Ent. Tidskr. 84*: 123.
- Lundberg, S. 1989. Sällsynta skalbaggar från gammal granskog i Blåkölen-reservatet i Norrbotten. *Ent. Tidskr. 110*: 139–144.
- Muona, J. & Viramo, J. 1986. The *Coleoptera* of the Koillismaa area (Ks), north-east Finland. *Oulanka reports nr. 6*: 48.
- Nilsson, A. N. & Pettersson, R. B. 1984. Om de fjällnära barrskogarnas skalbaggsfauna – resultat från en snabbinventering i Kirjesålandet. *Natur i Norr 3*: 8.
- Palm, T. 1946. Coleopterfaunan i en jämtländsk lavgranskog. I. Träd- och trädsvampfaunan. *Ent. Tidskr. 67*: 109–139.
- Pettersson, R. 1984. I Norrland av storskogsbruket missgynnade och hotade trädskalbaggar. *Natur i Norr 3(1)*: 33–45.
- Pettersson, R. 1988. Barkplattbaggarna (Col. *Pythidae*), en ny värdfamilj för bracksteklarna *Cyanopterus flavator* Fabr. och *Meteorus corax* Marsh. *Natur i Norr 7*: 64.
- Pettersson, R. 1990. Skalbaggsfaunan inom den skogliga försöksparken Kulbäcksliden. *Natur i Norr 9*: 1–22.
- Pettersson, R. 1994. Om det nutida tillståndet i några av Skellefteå kommuns naturskogsfragment. *Natur i Norr 13*: 75–76.
- Pettersson, R. & Lundberg, S. 1993. Skalbaggsfaunan inom Björnlandets nationalpark. *Natur i Norr 12*: 26–36.
- Pollock, D. A. 1991. Natural history, classification, reconstructed phylogeny and geographic history of *Pytho Latreille (Coleoptera: Heteromera: Pythidae)*. *Mem. Ent. Soc. Canada 154*: 43–45.
- Saalas, U. 1923. Die Fichtenkäfer Finnlands II. Helsingfors. (p 258).

Författare

Roger Pettersson & Bengt Ehnström 1996. © ArtDatabanken, SLU 2006.